

โรคหลอดเลือดแดงในสมองตีบตันในผู้ป่วยเด็กโรงพยาบาลศิริราช

นางสาวณัฐสินี เต็งชนกิก

บทคัดย่อ

ที่มา โรคหลอดเลือดแดงในสมองตีบตันเป็นภาวะที่มีอุบัติการณ์ค่อนข้างน้อยในเด็ก แต่มีอัตราการเสียชีวิตและทุพพลภาพค่อนข้างสูง ผลการศึกษาในอดีตพบว่ามีผู้ป่วยหลายรายที่ยังไม่พบสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรค ปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางด้านการตรวจภาพรังสีวินิจฉัยของสมองและการตรวจห้องปฏิบัติการ ทำให้สามารถตรวจพบสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงในผู้ป่วยเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคหลอดเลือดแดงในสมองตีบตัน และศึกษาอาการ อาการแสดง การตรวจภาพรังสีวินิจฉัยสมอง การตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่นๆ วิธีการรักษา ผลการรักษา และภาวะแทรกซ้อน

วิธีการศึกษาวิจัย ศึกษาในผู้ป่วยเด็กอายุ 1 เดือนถึง 15 ปี ที่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราชและได้รับการวินิจฉัยว่ามีการตีบตันของหลอดเลือดแดงในสมองระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2548 ถึง 31 ธันวาคม 2554 โดยการทบทวนเวชระเบียน ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วย ลักษณะทางคลินิก สาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยง วิธีการวินิจฉัยและรักษา การติดตามการรักษาและผลลัพธ์ของการรักษา

ผลการศึกษา พบผู้ป่วยจำนวน 49 คน เป็นเพศหญิง 28 คน (ร้อยละ 57.1) อายุเฉลี่ย 8 ปี 5 เดือน โดยพบอายุตั้งแต่ 2 เดือน ถึง 15 ปี อาการแสดงที่พบบ่อยคืออาการอ่อนแรงครึ่งซีกร้อยละ 81.6, ความรู้สึกตัวเปลี่ยนแปลงร้อยละ 36.7 และชักร้อยละ 32.7 ตามลำดับ พบสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดแดงในสมองตีบตันร้อยละ 85.7 ได้แก่ โรคหลอดเลือดสมองร้อยละ 55.1, โรคหัวใจร้อยละ 14.2, โรคเลือดร้อยละ 10.2 ตามลำดับ มีผู้ป่วย 3 คน (ร้อยละ 6.1) มีสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงมากกว่าหนึ่ง ส่วนกลุ่มที่ไม่พบสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงมี 7 คน (ร้อยละ 14.3) ตำแหน่งของหลอดเลือดที่พบว่าการตีบตันมากที่สุดคือหลอดเลือดสมองส่วนหน้าคิดเป็นร้อยละ 87.7 พบอัตราตายร้อยละ 14.3 และผู้รอดชีวิตมีความผิดปกติของระบบประสาทเหลืออยู่ร้อยละ 46.3 โดยพบอาการแขนขาอ่อนแรงครึ่งซีกได้บ่อยที่สุด พบผู้ป่วยที่มีอาการกลับเป็นซ้ำ 7 คน (ร้อยละ 17) โดยทั้งหมดมีปัจจัยเสี่ยงเป็นโรคหลอดเลือด

สรุป ความแตกต่างของอายุและเชื้อชาติมีผลต่อสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดแดงในสมองตีบตัน การรักษา ผลการรักษาและการกลับเป็นซ้ำแตกต่างกันไปตามสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงของผู้ป่วยแต่ละคน การตรวจสืบค้นเพิ่มเติมโดยเฉพาะการตรวจภาพรังสีวินิจฉัยสมอง รวมถึงการตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่นๆ

จำเป็นสำหรับการค้นหาสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยงของผู้ป่วยให้ได้มากที่สุด เพื่อให้การรักษาอย่างเหมาะสมและ
ทันทั่วถึงที่จะช่วยลดการบาดเจ็บของเนื้อสมอง ความผิดปกติของระบบประสาทที่ตามมา และช่วยในการ
พิจารณาการป้องกันการเกิดซ้ำได้

CHILDHOOD ARTERIAL ISCHEMIC STROKE IN SIRIRAJ HOSPITAL

MISS NATSINEE TENGTANAKIJ

Abstract

Background: Arterial ischemic stroke is a rare disease in children but has a significant impact on morbidity and mortality. From previous studies, several cases had no identified etiologies/risk factors. After recent advance in neuroimaging and laboratory investigations, etiologies/risk factors can be more demonstrated.

Objective: To demonstrate etiologies/risk factors of childhood arterial ischemic stroke at siriraj hospital and demonstrate presenting symptoms, neuroimaging, other investigations, treatment and outcome

Materials and Method: Children, 1 month – 15 years, who were admitted at siriraj hospital from 1 January 2005 to 31 December 2011 with final diagnosis of arterial ischemic stroke, were included in this study. We reviewed the medical record to find clinical manifestation, laboratory investigations, neuroimaging, treatment and outcome

Results: A total of 49 children (28 females) were included. The mean age was 8.5 years, range from 2 month to 15 years. The most frequent age group was between 8-15 years. The common presenting symptoms were hemiparesis 81.6%, alteration of conscious 36.7% and seizure 32.7%. The common etiologies/risk factors included vascular disease 55.1%, cardiac disease 14.2 % and hematologic disease 10.2%. 6.1 % of the children had more than one etiologies/risk factors. Seven children (14.3%) had no identifiable etiology/risk factor. Anterior territory (87.7 %) was more involved than posterior territory (20.4%). Seven children (14.3%) was dead, 2 of them died from stroke . Neurologic sequelae were found in 46.3% of survival and the most common one was hemiparesis. Seven children (17%) had recurrent stroke and all had underlying vascular diseases including Moyamoya disease, CNS vasculitis and vasculopathy

Conclusions: Etiologies/risk factors of arterial ischemic stroke depend on age and ethnicity. A complete evaluation includes neuroimaging with angiography, cardiac studies, prothrombotic studies, immunologic studies should be considered in the patients with ischemic stroke in order to identify etiologies/risk factors as much as possible. Then optimal treatment should be given to minimize brain damage and neurologic sequelae. Furthermore secondary prevention should be considered whenever possible.